

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRA D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Els codis QR com a ferramenta educativa per les Ciències Socials

Alumna: Sofía Queralt Rodrigo

Tutor: José Vicente Gil Noé

Àrea: Didàctica de les Ciències Socials

Curs 2021-2022

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ - JUSTIFICACIÓ	4
2.	OBJECTIUS	7
3.	MARC TEÒRIC	8
4.	METODOLOGIA	14
5.	PROPOSTA DIDÀCTICA	18
6.	CONCLUSIONS	32
7.	REFERÈNCIES	34
8.	ANNEXOS	36

RESUM

El treball de fi de grau d'Educació Primària que s'exposa a continuació, posa en valor les Ciències Socials ja que, té com a objectiu sensibilitzar a l'alumnat sobre la preservació, conservació i divulgació del patrimoni cultural d'un poble, en este cas, Faura. Aquest fi s'aconsegueix mitjançant la utilització de les TIC per a la creació d'infografies, vídeos i cartells sobre els monuments més importants de la localitat i, unint-los a uns codis QR, es fa entrega a l'Ajuntament. Amb l'ajuda de l'Aprenentatge Basat en Projectes i l'Aprenentatge per Serveis, l'alumnat, en grups, s'especialitza en un monument distintiu del poble. Es realitza una investigació, es busquen les característiques més rellevants o dades més curioses i es plasma tota la informació a un suport multimèdia que es converteix en un codi de barres. Aquest projecte ajuda a l'alumnat a relacionar-se amb les noves tecnologies, donant a conèixer les parts més destacades del lloc mentre aprenen sobre la història del ser propi poble creant un sentiment de pertinença.

Paraules clau. Ciències Socials, Educació Primària, TIC, codis QR, Aprenentatge Basat en Projectes, Aprenentatge per Serveis, patrimoni cultural.

ABSTRACT

The end-of-degree project in Primary Education presented below highlights the value of Social Sciences, as its aim is to raise awareness among pupils about the preservation, conservation and dissemination of the cultural heritage of a town, in this case, Faura. This goal is achieved through the use of ICT to create infographics, videos and posters about the most important monuments in the town and, together with QR codes, they are delivered to the Town Council. With the help of Project-Based Learning and Service-Learning, the pupils, in groups, specialise in one of the town's distinctive monuments. They carry out an investigation, look for the most relevant characteristics or the most curious data and capture all the information on a multimedia support that becomes a bar code. This project helps pupils to relate to new technologies, making them aware of the most outstanding parts of the place while they learn about the history of their own town, creating a sense of belonging.

Key words. Social Sciences, Primary Education, ICT, QR codes, Project-based Learning, Service Learning, cultural heritage.

1. INTRODUCCIÓ - JUSTIFICACIÓ

La proposta d'aquest treball es recolza en la Llei Orgànica 3/2020, del 29 de desembre, per la que es modifica la Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig i el Decret 108/2014, de 4 de juliol, que és l'encarregat de legislar el currículum d'Educació Primària en la Comunitat Valenciana. En aquest últim, es regulen els aspectes socials, culturals, històrics i geogràfics del procés d'Ensenyament-Aprenentatge, així mateix fa referència a la vida de les persones en societat, a les normes per les quals s'han de regir per a convida i a aprendre a valorar-la i conservar-la. A més, la Geografia aporta una sensibilització cap al valor dels paisatges i l'ús i conservació dels recursos ambientals per aconseguir un desenvolupament just i sostenible. I, així mateix, la Història promou la conscienciació del patrimoni històric, la diversitat cultural i els temes socials.

El present Treball de Fi de Grau té com a objectiu introduir en l'Educació Primària el patrimoni cultural d'un poble a través dels seus monuments representatius i significatius, que defineixen un municipi. Aquest Treball de Fi de Grau pertany a la modalitat professionalitzadora, la qual té com a fi documentar, desenvolupar, proposar una acció professional o crear un material didàctic innovador. En aquest cas, mitjançant les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, es procurarà educar de forma més participativa per part de l'alumnat, crítica, motivadora i enriquidora, així com amb l'aprenentatge basat en la resolució de problemes, relacionant la història a partir dels edificis del poble.

L'àrea a la qual fa referència aquest Treball de Fi de Grau és la de les Ciències Socials i més específicament a l'apartat del patrimoni cultural d'un poble, contingut que es troba al bloc 1: continguts comuns i al bloc 4: les petjades del temps, blocs molt importants en les aules de Primària perquè ajuda a l'alumnat a trobar-se a sí mateixa i interpretar el seu propi passat i present.

Negar el tractament didàctic de la utilització del patrimoni, en l'orientació que defense, suposa negar la curiositat del públic, menysprear el pensament crític dels adolescents, tutelar el discurs ideològic i, en definitiva, negar la possibilitat d'accedir a la construcció orientada d'una interpretació del passat en els àmbits escolars (Prats, 2001, s.p.).

Amb aquest Treball de Fi de Grau es busca el foment de l'aprenentatge de la mateixa cultura material i immaterial a través de la seua cultura, la seua llengua, relacionant-se amb els membres de la comunitat, però sobretot aprenent i fent valdre la història de Faura mitjançant els seus monuments, utilitzant el poble com a mitjà per construir el passat i la pròpia senya d'identitat.

La ciutat en si mateixa és un gran recurs, un escenari la imatge del qual s'ha anat formant al llarg del temps amb una sèrie d'elements que avui conformen el seu patrimoni cultural, tant material com immaterial, que constitueixen la memòria del passat i, per tant, de la nostra identitat. (Cambil, 2015, p. 3).

A més a més, el poble es considera un marc de relacions entre els membres d'una societat que permet crear un espai d'aprenentatge informal i quotidià, i un aprenentatge no formal organitzat i estructurat de manera intencionada que es desenvolupa en projectes o programes. (Calaf, 2003).

Es pot considerar patrimoni tot allò que heretem dels nostres avantpassats i tot allò que deixarem als nostres descendents (Lavado, 2003). En aquest treball es proposa estudiar els elements del patrimoni històric i cultural de la localitat de Faura utilitzant fonts primàries (edificacions o testimonis orals) i fonts secundàries (escrits o estudis) per promoure en els centres educatius l'educació patrimonial i per aportar valors educatius perquè l'alumnat reconega i aprecie la seua pròpia identitat aconseguint que l'alumnat s'implique i establisca lligams afectius amb el patrimoni del seu poble. D'altra banda, Fontal *et al* afirmen que el patrimoni és un vincle de propietat, pertinença, transmissió, valorització i que aquest implica una relació entre grups de persones i elements materials, immaterials o espirituals.

Així doncs, parlar de patrimoni implica concebre la relació d'individus i grups amb elements materials, immaterials i espirituals. L'accent se situa, d'aquesta manera, en una relació i no en un bé; ací està la clau del patrimonial, l'ànima del perfum. Si només entenem que el patrimoni són aquests béns (obres d'art, llocs, llocs, costums...), estarem ignorant una de les veritables claus del patrimoni, la seua essència: els éssers humans i, per tant, l'efecte que aquests béns produeixen sobre ells. (Fontal, 2018, p.2)

Al Treball de Fil de Grau es plantegen activitats didàctiques perquè l'alumnat pugua conèixer els monuments del mateix poble, elaborant un projecte sobre el patrimoni arquitectònic i cultural donant la possibilitat d'observar amb més profunditat els llocs més importants familiaritzant-se amb el medi en què viuen i poder observar la validesa, l'harmonia i l'adequació d'aquests.

Contemplar-la amb els sis plans que la defineixen; observar els valors volumètrics; la validesa dels seus materials; els elements ornamentals que la configuren; l'harmonia de les seues proporcions; la tècnica emprada; com es distribueixen els espais interns; l'adequació a la seua funció; com contribueix a l'espai intern o teixit urbà, marcant l'harmonia o dissonància amb les edificacions circumdants i sobretot, valorar les seues dimensions (Guzmán, 1999, s.p).

Tradicionalment, l'ensenyament i l'aprenentatge de les Ciències Socials es basava a escoltar una classe magistral, repetir conceptes i memoritzar el contingut, però en l'actualitat s'han d'incloure noves metodologies basades en experiències actives per a l'adquisició de nous aprenentatges.

La metodologia activa ajuda a mantenir la motivació i l'atenció, augmentant la participació durant les classes de teoria, així com a afavorir el treball en grup, la reflexió i el treball autònom, en comparació amb la metodologia tradicional (Beltran, 2020, p. 46)

Mitjançant l'Aprenentatge Basat en Projectes, l'alumnat es dividirà en equips equitatius per fer una aproximació al patrimoni arquitectònic del poble de Faura, recopilant informació i produint un projecte que presentaran a la resta de la classe i que posteriorment, realitzant un Aprenentatge Serveis, es posaran en contacte amb l'Ajuntament per demanar informació i per proporcionar-los el

producte final, és a dir, els Codis QR amb la finalitat de connectar amb la realitat que els envolta. Aquesta és una metodologia que permet a l'alumnat obtenir les competències i els coneixements necessaris per a l'elaboració d'un projecte el qual dona una resposta a una problemàtica real. Aquest procediment es basa en l'intercanvi de coneixements, experiències, o sentiments i en la construcció col·lectiva de coneixements entre els membres de l'equip (Noguero, 2005).

Aquesta proposta didàctica està pensada per a dur-la a la pràctica amb l'alumnat dels últims cursos d'Educació Primària, 5é o 6é, ja que és necessari un major coneixement de les noves tecnologies per cercar informació, incorporar-la després en aplicacions d'edició, elaborar infografies i finalment enllaçar eixa informació en els codis QR. "Per als estudiants és una novetat emprar les computadores portàtils o tauletes electròniques amb propòsits acadèmics, i puguem accedir als diferents materials didàctics digitals; per tant, estan motivats i se senten més competents" (Villegas, 2017, p. 34). Per una altra banda, a aquesta edat hi ha una major curiositat i interès per conèixer la realitat que els envolta i que els fa valorar i estimar el seu llegat patrimonial.

Podem relacionar directament aquest Treball de Fi de Grau amb els ODS, és a dir, amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030, que tenen com a fi perseguir la igualtat entre les persones, assegurar la prosperitat i protegir el planeta. Concretament, es pot enllaçar aquest treball amb l'objectiu 4 Educació de Qualitat, amb l'objectiu 5 La igualtat de Gènere i l'objectiu 8 Treball Decent i Creixement Econòmic. També, està relacionat amb l'objectiu 10 Reducció de les Desigualtats i l'objectiu 11 Ciutats i Comunitats Sostenibles. Vinculat amb el que afirmen Pérez i Setién (2008, p.1): "La interdisciplinarietat implica una certa raó d'unitat, que diverses disciplines aporten conceptes, problemes i mètodes, per a ajudar a desentranyar les diferents dimensions de la realitat social", aquest projecte es treballa mitjançant la interdisciplinarietat amb les TIC".

El propòsit d'estudi per l'elaboració d'aquesta proposta didàctica té motivacions acadèmiques i personals. La motivació personal ve causada pel sentiment de pertinença al meu poble, Faura, i poder donar a conèixer el seu patrimoni i la seua història a l'alumnat fent-ho extensible a la resta del poble i als seus visitants, ja que com bé diu Vicent Andrés Estellés (1971) "Assumiràs la veu d'un poble i serà la veu del teu poble, i seràs, per a sempre, poble". Per altra banda, la motivació acadèmica es basa a aprendre de manera més específica els coneixements sobre els edificis més emblemàtics de la localitat i transmetre'ls d'una manera més entretinguda i divertida.

2. OBJECTIUS

Aquesta proposta didàctica pretén sensibilitzar a l'alumnat sobre el seu propi patrimoni local amb la finalitat de que coneguen els diferents edificis arquitectònics del seu poble, d'acord amb els objectius generals de l'àrea de les Ciències Socials. Aquests objectius estan presents en la Llei Orgànica 3/2020, del 29 de desembre, per la que es modifica la Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig, i també en el Decret 108/2014, de 4 de juliol, que és l'encarregat de legislar el currículum d'Educació Primària en la Comunitat Valenciana. El present treball pretén complir els següents objectius específics:

- Fomentar la utilització de les TIC com a recurs didàctic amb la creació de codis QR.
- Utilitzar l'Aprenentatge Basat en Projectes com a metodologia activa.
- Treballar la interdisciplinarietat entre les diferents àrees.
- Crear curiositat i interès pels canvis en el patrimoni al llarg del temps.
- Establir una relació entre el medi natural i l'acció humana.
- Identificar les pertinences més significatives de l'entorn immediat mitjançant les fonts primàries o secundàries.
- Valorar la importància de la diversitat cultural i el llegat patrimonial del poble de Faura.

3. MARC TEÒRIC

3.1. Les Ciències Socials i la importància del patrimoni.

Aquest Treball de Fi de Grau està basat en l'àrea de les Ciències Socials, específicament en l'apartat de patrimoni cultural d'un poble, contingut que es troba al bloc 1 i al bloc 4 del Decret 108/2014, fent referència a la part d'Història i Geografia. Pel que fa a la Història, aquesta, ajuda a l'alumnat a identificar els elements patrimonials del seu poble. Respecte a la Geografia, permet ubicar i situar els elements que utilitzem al llarg del projecte i contribueix a configurar l'espai geogràfic per contextualitzar els edificis històrics de la localitat, adonant-se així de l'evolució en l'àmbit municipal.

Al llarg de molts anys, l'aprenentatge d'aquestes dues assignatures s'ha basat en la memorització i en la repetició de conceptes, donant peu a un alumnat passiu davant el seu propi aprenentatge. I, com a conseqüència, molts alumnes presenten dificultats per a raonar d'una manera eficaç i problemes per assumir responsabilitats corresponents en la realització de feines de manera cooperativa (LOMLOE, 2020). Per consegüent, el professorat no sols ha de fer que l'alumnat aprengui nous coneixements sinó que també ha de fomentar l'autonomia i la capacitat crítica dels estudiants. Així doncs, un dels objectius de les Ciències Socials és desenvolupar en els més menuts l'autonomia, el pensament crític, els judicis propis i l'empatia.

El pensament crític és d'ordre inferior i es refereix més al domini de les destreses, tècniques i mètodes específics. La consciència crítica dona oportunitat als estudiants de captar la naturalesa formativa del seu propi aprenentatge i el que això significa per a l'adequada educació com a funció crítica. (Giroux, 2003, p. 144).

Lavado (2003, p.21) fa una definició molt encertada de patrimoni: "El que heretem dels nostres avantpassats, la qual cosa s'incrementa amb la nostra activitat, i el que deixarem als nostres descendents". L'educació patrimonial proporciona un aprenentatge històric on l'alumnat tinga curiositat per indagar en el passat, es plantege preguntes, relacione fets, seleccione i classifique informacions, mitjançant les fonts primàries o secundàries, per comprendre els fets històrics. D'aquesta manera l'alumnat passa de ser un agent passiu a un agent del canvi on estableix relacions amb el passat. A més a més, fomentar l'educació patrimonial a les escoles contribueix a garantir la transmissió cultural a les futures generacions desplegant en ells uns valors socials i inclusivament mentre que aconseguen la seua pròpia identitat individual i col·lectiva.

La riquesa que el patrimoni cultural aporta a les societats és tan innegable com la fragilitat que aquest posseeix i l'amenaça que sempre planeja sobre ell. La seua conservació depèn en gran manera de la valoració que la societat faci del mateix i per això, és clau l'acció educativa (Casanova, Arias, Egea, 2018, p.80).

En els últims anys les lleis educatives espanyoles posen cada vegada més interès en els diferents enfocaments del patrimoni perquè aquest permet connectar-lo amb la societat des d'un

sentit econòmic, cultural i d'identitat. Dins del patrimoni trobem el patrimoni material o tangible, tot allò realitzat per persones, comunitats o societats del passat, considerant-se com inestimable o irremplaçable pel valor històric- cultural que aporten, i, d'altra banda, podem considerar patrimoni immaterial o patrimoni intangible al conjunt de tradicions, tècniques, sabers o costums heretades de generació en generació. En aquest cas, parlem del patrimoni material de Faura on s'exposen els edificis més importants lligats al seu valor històric, social o emblemàtic considerant-se el llegat del poble, ja que, com aposten Rodrigo et al.(2016) "Promoure el respecte pel patrimoni i l'aprenentatge crític d'una memòria petrificada en forma de monuments, edificis, espais de tota classe, que sembla romandre homogènia i poc qüestionada" (p.54), d'ací la importància de preservar i respectar-lo.

Faura és un poble d'origen àrab situat en la comarca del Camp de Morvedre en la província de València. Es troba a les faldes de la muntanya La Rodana i està envoltada de tarongers. Actualment, té 3563 habitants amb una superfície de 1,7 km² i està situada a una altitud de 27 metres sobre el mar. Amb la invasió àrab es van començar a formar algunes alqueries conegudes amb el nom de Llogarets. Faura va nàixer de la unió d'un o dos llogarets amb Almorig, una població majoritàriament musulmana, de la qual, es continua conservant la plaça major anomenada plaça d'Almorig. Després de la conquesta, Faura va quedar sota la jurisdicció de Morvedre i durant l'edat mitjana fou una comunitat mixta, habitada per cristians i musulmans. Un estudi de Jesús Villalmanzo i Jaime Chiner va dir que l'avi de Joanot Martorell, Guillem Martorell va ser senyor de Faura i Almorig cap a l'any 1402. Pel Reial Privilegi de Joan II d'Aragó, el 4 de maig de 1473, Faura es va constituir en senyoriu i fou entregada a la família Monsori fins que en 1647 Felip IV va convertir el poble en comtat passant poc després a la família Vives Canyamàs.

L'economia del poble està basada en l'agricultura amb un predomini del cultiu dels cítrics, especialment de la taronja, recolzada per la indústria de manipulació i transformació dels mateixos productes. Les terres són fertilitzades per les aigües de la font de la Vall de Segó, coneguda com La Font de Quart. Els monuments més característics de Faura i que farem servir en aquesta proposta didàctica són, l'Església Parroquial dels Sants Joans, la Casa Comtal de Faura, la plaça d'Almorig, el Llavaner i l'Ermite de Santa Bàrbara.

3.2. L'educació patrimonial i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

En aquest treball pràctic s'empra la metodologia de l'Aprenentatge Basat en Projectes i l'Aprenentatge de Servei on s'utilitzen els elements característics del patrimoni del poble, per tal de motivar a l'alumnat, ja que el món rural posseeix unes peculiaritats que sols es poden observar des d'una percepció propera i localitzada. Troitiño (1998) afirma que: "El territori local és, abans que res, cultura, relacions socials, identitat, patrimoni, representació, etc. El territori és una construcció social, el resultat d'un llarg procés d'intervenció de l'home sobre el mitjà" (p.95). A més a més, l'alumnat ha de ser conscient que la seua conservació depèn de la valoració que faça la societat dels monuments, per tant, l'acció educativa és clau perquè puguen conèixer el món que els envolta

i en el que viuen. A partir del reconeixement de la història del poble, es crearan uns signes d'identitat en l'alumnat i s'adonaran de la importància de cuidar i conservar el seu municipi, ja que, com diu Fontal (2016) "El patrimoni no té una definició ni una visió objectiva, té el valor que li atribueixen les persones".

Per tot açò, l'educació patrimonial i els Objectius de Desenvolupament Sostenible estan directament relacionats. Aquests, s'han convertit en una realitat palpable al nostre dia a dia on els mestres han de ser conscients de la importància de crear un compromís social amb la realització d'un servei a la comunitat ja que, com bé va dir l'Organització de Nacions Unides en l'any 2015 en la resolució per donar a conèixer els Objectius de Desenvolupament Sostenible: "D'ací a 2030, cal assegurar que tots els alumnes adquirisquen coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible". Parlant des d'un punt de vista metodològic treballar aquests objectius fa que l'educació es torne més competencial oferint als estudiants el poder de realitzar accions i reflexions sobre els efectes socials, ambientals i culturals. Després de la informació donada anteriorment en aquest treball, es pot afirmar que aquesta proposta està directament relacionada amb els objectius de Desenvolupament Sostenible del Ministeri de Drets Socials i l'Agenda 2030, concretament amb:

- L'objectiu 4, Educació de Qualitat. S'han de promoure oportunitats d'aprenentatge per a tothom i una educació inclusiva, equitativa de qualitat, i, amb l'ús de les noves tecnologies, aquest objectiu es fa possible.
- L'objectiu 5, La Igualtat de Gènere. S'ha de potenciar l'apoderament de les xiquetes amb igualtat d'oportunitats de lideratge, fomentant en elles l'elecció de carreres tecnològiques i enginyeries amb menys nombre de dones. En concret, l'apartat 5b parla sobre l'ús de la tecnologia i l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació on la principal finalitat és millorar l'ús de la tecnologia instrumental, específicament la Tecnologia de la Informació i la Comunicació.
- L'objectiu 8, dins del Treball Docent i el creixement econòmic es troba el punt 8.2 diversificacions, tecnologia i innovació, el qual fa referència a l'obtenció de nivells més elevats en la productivitat econòmica amb la diversificació, la innovació i la modernització de la tecnologia.
- L'objectiu 10, La Reducció de les Desigualtats amb els punts 10.2 i 10.3, els quals fan referència a la inclusió social i a la igualtat d'oportunitats. Aquests objectius es compleixen gràcies a l'ús de les TIC i amb la cooperació de l'alumnat independentment de la seua edat, sexe, rasa, origen, religió o discapacitat.
- L'objectiu 11, Ciutats i Comunitats Sostenibles. La societat ha de protegir el patrimoni cultural i natural mitjançant la creació de ciutats inclusives creant un vincle de reforç recíproc entre la urbanització i el desenvolupament. A més a més, l'apartat 11.4 fa referència al fet que s'han de redoblar els esforços per salvaguardar i protegir el patrimoni natural i cultural.

Per tots aquests motius, l'escola té un paper fonamental a l'hora d'aproximar a l'alumnat al patrimoni, entenent aquest com una selecció de béns i valors d'una cultura que forma part de la propietat simbòlica de determinats grups, els quals contribueixen a la caracterització del seu propi context (Fontal, 2003). Tanmateix, és necessari fer conscients als xiquets i les xiquetes sobre el significat de pertinença cultural i la importància que té aquest sobre l'economia i el desenvolupament local, perquè un poble necessita saber la seua història, el seu origen o la seua cultura ja que sense eixos coneixements, és com un arbre sense arrels.

3.3. L'ús de les TIC a l'aula de Primària mitjançant els codis QR.

L'ús generalitzat de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació en molts contextos de la vida quotidiana ha accelerat canvis en la comprensió de la realitat, i en la manera de participar en ella. Per aquest motiu, l'educació d'avui en dia ens descobreix que les noves tecnologies poden ser un reclam molt gran per a les noves generacions, per la motivació que aquestes proporcionen a l'alumnat i perquè aquests entenguen la realitat que els envolta. A més a més, als docents se'ls dona l'oportunitat d'aconseguir nous instruments que permeten aprofundir en un tema o utilitzar-les com a suport multimèdia per explicar els continguts a l'alumnat.

Segons la LOMLOE (2020), les Administracions educatives i els equips docents han de fomentar l'ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, ja que és un mitjà didàctic apropiat i valuós que reforça el material didàctic en l'ensenyament- aprenentatge. Així mateix, potencia el desenvolupament d'iniciatives formatives i l'elaboració de materials didàctics en suport electrònic.

Endemés, amb l'ajuda de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació s'obri una finestra a l'adquisició de competències digitals per part dels xiquets i les xiquetes suposant una millora en el seu desenvolupament cognitiu.

La incorporació de les TIC a les aules d'Educació Primària demanda no sols incloure millors recursos educatius, més atractius i motivadors, sinó que propicien l'adquisició d'algunes competències digitals i l'habilitat de processament d'informació, i sobretot un millor desenvolupament cognitiu gràcies a la funció informativa, transmissora i interactiva dels recursos TIC (Àrea, 2009; Gómez i Macedo, 2010; Castañeda, Carrillo i Quintero, 2013).

D'altra banda, els docents han de saber utilitzar les tecnologies com a eina diària, ja que aquesta són la lent a través de la qual experimentem el món, considerant-se el bolígraf i el paper del nostre temps (Warlick, 2016). Altrament, amb aquestes noves ferramentes educatives els docents poden canviar de manera qualitativa els seus mètodes i les formes d'organitzar el seu treball per contribuir a un aprenentatge més beneficiós. Organitzacions com la UNESCO consideren que les Tecnologies de la Informació i la Comunicació condueixen a noves aptituds enfront de la resolució de problemes i maneig en diferents situacions, optimitzant el nivell i l'eficàcia dels coneixements de l'alumnat.

Aquelles que contribueixen a l'accés universal de l'educació, la igualtat en la instrucció, l'exercici de l'ensenyament i l'aprenentatge de qualitat i el desenvolupament professional dels docents, així com la gestió, direcció i administració més eficients del sistema educatiu." (UNESCO, 2021).

Al llarg d'aquesta proposta didàctica s'utilitzarà la tecnologia com un recurs d'on poder obtenir nous aprenentatges que afavoreixen les capacitats de l'alumnat al mateix temps que desenvolupen activitats lúdiques. En aquest cas, mitjançant la utilització dels codis QR, l'alumnat executarà un projecte amb la finalitat d'adquirir coneixements sobre els principals monuments arquitectònics de Faura i traure'ls profit.

El terme "Codi QR" prové de l'anglès Quick Response Code i és l'evolució del codi de barres. Aquesta ferramenta s'utilitza per emmagatzemar informació en una matriu de punts o en un codi de barres dimensional. Aquesta matriu es lliga amb un dispositiu mòbil el qual ens porta immediatament a una localització, a un correu, a una pàgina web, etc., amb la que es visualitza el contingut.

Avui en dia, el codi QR és un instrument molt útil ja que, emmagatzema una informació que pots fer servir al moment o en un futur, evita l'intercanvi de papers, es pot convertir en un material multimèdia i tothom pot crear un i fer-lo servir com crega convenient. Cada volta més es troba aquesta ferramenta per etiquetar productes o veure la carta del menú d'un restaurant, per exemple. En conseqüència, la seua utilització ha fet que puguem integrar la tecnologia a les nostres vides, vinculant així el món físic amb el virtual. Aquests Codis QR no tenen sols un ús específic sinó que ofereixen infinitats de possibilitats, i, en aquest cas, es poden incloure en els espais d'aprenentatge.

Aquesta ferramenta s'usarà per dur a terme el projecte d'aquest Treball de Fi de Grau, ja que els Codis QR entren en el panorama educatiu com a "sistemes d'emmagatzematge d'informació en forma de matriu de punts que codifica una informació" (Gómez- Gonzalvo et al., 2015, p. 30; Crompton et al., 2012). Mitjançant la creació de diversos codis QR s'enllaçarà la informació dels monuments més importants del poble de Faura amb l'objectiu de què el mateix alumnat siga capaç de crear-los amb recursos multimèdia i amb la intenció d'enaltir el patrimoni arquitectònic.

Cada volta més, aquests codis QR han estat presents en l'àmbit patrimonial com a mitjans pràctics d'informació cultural i turística. Aquesta ha estat ampliada, reproduïda, i impulsada pel professorat per a potenciar i experimentar amb les noves metodologies, les quals beneficiaven els seus estudiants.

La integració d'aquests codis o d'estratègies de realitat augmentada a l'aula d'Història i de Patrimoni ha de partir de programes específics de formació del professorat que permeten analitzar les seues potencialitats didàctiques i a experimentar noves metodologies capaces d'incrementar l'interès i la implicació dels estudiants en els seus processos d'aprenentatge (Estebanell et al., 2012, p. 135).

Dur a terme la incorporació de les noves tecnologies dins de l'aula perquè es desenvolupe la competència digital en l'alumnat i en el docent, requereix una comprensió integral i una reflexió

sobre les tecnologies, les persones, l'economia i el medi ambient. Per això, la LOMLOE (2020) exposa que és necessari un sistema educatiu que done resposta a aquesta necessitat i realitat social, incloent-hi un enfocament de la competència digital més modern i ampli.

3.4. Estat de la Qüestió.

Diversos articles i treballs han investigat sobre la importància de treballar el patrimoni cultural mitjançant els codis QR com a ferramenta d'aprenentatge en l'àmbit educatiu. En ells ha quedat demostrat com la utilització de les noves tecnologies ha propiciat un major interès i implicació per part de l'alumnat. Aquests dos que es comenten a continuació han sigut font d'inspiració per a la realització del Treball de Fi de Grau que ací es proposa.

En les aules de dues universitats diferents, s'ha realitzat un estudi sobre el potencial dels codis QR en l'educació patrimonial de manera interdisciplinària, una d'elles és la Universitat de Barcelona en l'assignatura d'Educació Visual i Plàstica, i l'altra la Universitat de Lleida en l'assignatura de Didàctica de les Ciències Socials. En ambdues universitats es pretenia que l'alumnat reconegués el patrimoni històric i cultural del seu voltant. La Universitat de Barcelona buscava que l'alumnat investigués sobre el Barri Gòtic, mentre que la Universitat de Lleida havia d'analitzar un objecte històric personal que tingués relació amb alguna temàtica de les que havien treballat a l'aula i crear un codi QR per dur a terme un itinerari els primers, i una exposició els segons. La conclusió a la qual van arribar les autores va ser que en els dos casos l'educació patrimonial és l'objecte protagonista de l'experiència i que el recurs dels codis QR i la tecnologia mòbil utilitzada per a la seua creació és molt útil per a la didàctica del patrimoni, per a la didàctica de la història i per a altres disciplines més (Llonch i Martín 2016).

D'altra banda, en la Facultat d'Educació i en la Facultat d'Humanitats i Comunicació de la Universitat de Burgos en l'any 2016, es va fer un estudi de com incloure didàcticament i metodològicament els codis QR en la formació del professorat de Ciències Socials d'Educació Primària, parant atenció en l'adquisició de competències socials, cíviques i digitals. Aquest treball explora unes vivències d'un aula del grau de Magisteri de Primària en la Universitat d'Alacant amb unes propostes d'innovació pioneres en l'àmbit de la Didàctica de les Ciències Socials a Espanya, amb l'objectiu d'oferir una aproximació a la història, centrant-se especialment en el patrimoni històric- cultural. L'estudi exposa com les Tecnologies de la Informació i la Comunicació s'integren cada dia més en la vida quotidiana de la societat i com, mitjançant els codis QR, es poden incloure en el sistema educatiu. D'aquesta manera es potencia i s'experimenta amb noves metodologies en el procés d'aprenentatge fomentant la curiositat, la implicació i l'interès de l'alumnat. La conclusió a la qual van arribar els autors va ser la gran necessitat d'integrar transversalment les TIC i desenvolupar les competències digitals a l'aula. I, encara que constaten la mancança de formació específica dels docents en aquest tipus de tecnologies, la mostra és capaç d'integrar els codis QR en entorns reals i interaccionar amb el patrimoni cultural de les ciutats (Ortega i Pérez, 2016).

4. METODOLOGIA

Ribes (2008) defineix metodologia com: “Aquells mètodes, tècniques i estratègies que utilitza el docent per a convertir el procés d'ensenyament en activitats que fomenten la participació activa de l'estudiant i porten a l'aprenentatge” (p.6). Per una altra banda, segons el Diccionari normatiu valencià, metodologia significa l'estudi del mètode o conjunt de mètodes que s'usen en una investigació científica.

Fins al segle XX, les metodologies es basaven en les classes magistrals, i, no va ser fins fa relativament poc en què es va començar a evolucionar a metodologies més actives en les que l'alumnat ja no és un agent passiu, sinó que es converteix en el protagonista del seu propi aprenentatge sent un agent actiu en l'aula (Rodríguez, 2018). A més a més, la LOMLOE, Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la que es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació exposa que:

Cal adequar a les necessitats del grup i de cada alumne o alumna l'organització dels espais, els temps i les metodologies, proposant activitats motivadores i treball en equip entorn als projectes vinculats a la seua vida i al context laboral del cicle. (p.8)

Tindre un plantejament metodològic clar en l'àrea de les Ciències Socials és tindre un compromís important en l'àmbit pedagògic, el qual significa que s'han de transmetre coneixements i aprenentatges de manera significativa dins del procés d'Ensenyament- Aprenentatge on l'alumnat puga desenvolupar les seues habilitats i capacitats mitjançant ferramentes i procediments. Per tant, per dur a terme una bona metodologia, el mestre ha de tindre unes bones qualitats a l'hora de preparar la matèria, explicar amb claredat, tindre empatia i una sensibilització cap a l'entorn. La metodologia que s'utilitze ha de ser una interacció entre el mestre i l'alumne perquè aquest últim puga augmentar el seu pensament geogràfic i històric. A més a més, les competències són la base per orientar el currículum, la docència i l'avaluació des d'un marc de qualitat on els estudiants puguen assolir destreses, habilitats, actituds i valors per poder desenvolupar-se social, íntegrament i personalment (Ros, 2015, p.378-379).

Un estudi realitzat en l'any 2015 sobre les metodologies que s'utilitzen en l'Educació Primària deia que un 57% dels mestres opten per les classes magistrals com a model d'ensenyança mentre que un 29% opta pel treball grupal i un 14% pel treball individual (Ros, 2015). D'altra banda, a Castelló l'any 2017, un altre anàlisi exposa que un 67% dels mestres usen l'ensenyança interactiva, un 32% els mètodes expositius i un 1% els mètodes individuals. Aquesta anàlisi també diu que un 58% utilitzen un Aprenentatge Basat en Projectes junt amb el llibre de text, el 27% sols utilitza la metodologia per projectes i un 15% encara gasta solament els llibres de text (Sorando, 2017).

És important que en l'àrea de les Ciències Socials es treballa mitjançant metodologies actives i motivadores per a l'alumnat perquè la càrrega de continguts és gran i variada i és necessari que l'aprenentatge siga significatiu per a l'alumnat i assimile el medi en què viu entenent tots els fets socials del seu voltant. Aquest tipus de metodologia complementa els resultats quantitatius i aporta

coneixements qualitatius permetent-nos avançar en l'àrea adquirint un estudi més flexible (Mercedes, 2012).

Per aquest motiu, aquest Treball de Fi de Grau emprà la metodologia d'Aprenentatge Basat en Projectes on els estudiants fan ús de les TIC mitjançant la utilització d'ordinadors, tauletes i dispositius mòbils i recursos com les infografies, els vídeos i els codis QR, transformant l'aula en un espai d'investigació i a l'alumnat, en el protagonista del seu procés d'aprenentatge.

L'Aprenentatge Basat en Projectes és una metodologia activa amb una modalitat d'Ensenyament- Aprenentatge que desenvolupa el pensament crític, millora les habilitats socials i la creativitat, pretén que l'alumne aprofundisca en els continguts mitjançant la cooperació i la interacció entre els agents socials de l'entorn i els companys. Endemés, permet l'adquisició de competències, coneixements acadèmics i habilitats cognitives i socioafectives (Muñoz y Gómez, 2017) i fomenta el desenvolupament de les habilitats socials i emocionals, el treball en equip i la transversalitat amb les Tecnologies de la Informació i la Comunicació. A més a més, és un mètode en el qual els estudiants estan distribuïts per grups i treballen en projectes reals, allò que demanda la societat i que els interessa. Açò promou l'aprenentatge autònom i individual on els estudiants descobreixen les seues pròpies estratègies i preferències mentre que el mestre deixa de ser una figura autoritària per convertir-se en un mediador de l'aprenentatge.

La clau d'aquesta metodologia està en poder relacionar els continguts de manera interdisciplinària, ajudant a l'alumne a construir el seu propi coneixement i relacionant-se amb el món real, establint relacions entre conceptes i exposaran les seues idees a la resta de companys fent un bon ús del seu llenguatge corporal i oral aprenent a gestionar i simplificar la informació. Així mateix, promou el pensament dels estudiants a l'hora de programar i dissenyar el projecte, elabora maniobres per a estimular el creixement personal, emocional i intel·lectual a través d'experiències en altres contextos (Gorostiza *et al.*, 2015), mentre que el docent és un orientador que porta a l'alumnat a trobar la solució als problemes que sorgeixen durant el treball. Autors com Piaget deien que el professor ha de deixar de ser un orador i ser un estimulant de ments. (s.f.)

Aquesta metodologia segueix els següents passos: en primer lloc, es fa l'elecció del tema que ha de ser atractiu i proper per als estudiants, després es defineixen els conceptes i es decideix el producte final. A continuació es procedeix a la distribució de l'alumnat per equips i a la planificació del treball, i es concreten les fases en un calendari. Per últim, es porta a cap la presentació del resultat final i s'avalua tot el procés.

Aquest Treball de Fi de Grau es fa servir de l'Aprenentatge Basat per Projectes per fer una investigació sobre els principals monuments arquitectònics del poble de Faura mitjançant la creació dels codis QR. Aquests codis es lliuraran posteriorment a l'Ajuntament del poble utilitzant l'Aprenentatge per Serveis. Així, l'alumnat, els veïns i els visitants podran emprar-los.

L'Aprenentatge per Serveis és una metodologia educativa, l'objectiu de la qual és aprendre al mateix temps que es treballa sobre la realitat social per a transformar-la i millorar-la. Seguint a Puig, Batlle, Bosch i Pals (2007), Tàpia (2008) i Martínez i col. (2008), podem conceptualitzar l'APS com una metodologia activa que integra la prestació de serveis a la comunitat amb l'aprenentatge de continguts acadèmics per a enriquir l'experiència d'aprenentatge, atendre les mancances de la societat i al mateix temps enfortir les comunitats. Aquesta metodologia fomenta el pensament crític i la resolució de problemes alhora que considera l'educació cívica i la responsabilitat social dels estudiants com a aspectes centrals.

Una de les característiques definidores de l'Aprenentatge per Serveis és la relació recíproca bidireccional que s'estableix entre l'alumnat i la societat. La societat s'aprofita d'aquesta aplicació metodològica en ser millorada en algun aspecte mitjançant la prestació d'un servei, alhora que l'alumnat aprèn realitzant experiències reals d'intervenció. Té una clara intencionalitat de solidaritat: es presta un servei a la comunitat, cobrint necessitats no ateses. Això comporta un component de desenvolupament de valors ètics i de ciutadania. Podem dir que propicia un canvi en els rols tradicionals dels actors del procés formatiu: l'alumnat passa a ser el centre de l'activitat, el docent actua com a guia i la societat s'utilitza com a element formatiu, això sí, amb una peculiaritat: es tracta de descobrir oportunitats per a aprendre en les deficiències que la mateixa té, per a, d'aquesta manera, millorar-la.

L'alumnat de sisè de Primària està compost per 20 alumnes. Aquest grup es divideix en 5 grups de 4 persones cadascun. Cada un dels grups se centra en un monument, l'investiga i fa el seu treball en un tipus de suport multimèdia ja siga una infografia, un vídeo publicitari o un espot, que queda enllaçat a un codi QR, i que es fa servir per a explicar el seu treball. Amb la utilització d'una tauleta per persona, l'alumnat és conscient del treball individual i grupal que està fent. Es busca informació en pàgines web fiables i supervisades pel docent sobre els monuments del poble, i quan ja està tota la informació recopilada, s'escull el suport multimèdia que es vol utilitzar. Si és una infografia, per exemple, farien servir l'aplicació Canva, i si és un vídeo emprarien l'OpenShot Video Editor, aplicació instal·lada en les tauletes, fent servir aquestes dues ferramentes, ja que l'alumnat està familiaritzat amb elles. Finalment, la resta de companys veuria el treball realitzat dels altres grups obrint els codis QR en les seues tauletes. Al final, el mestre i l'alumnat entreguen els codis QR plastificats a l'Ajuntament. Amb aquesta tasca, s'afavoreix l'Aprenentatge per Servei, de tal manera que, amb la col·laboració i l'autorització de l'Ajuntament i gràcies als QR, s'aporta informació als vianants, la qual cosa ajuda a la sostenibilitat del poble i al seu creixement econòmic a través del turisme.

D'altra banda, la pàgina web que faríem servir per a crear aquests codis QR seria Qrcode-monkey, aprofitant el QR no com un aprenentatge en si mateix, sinó com una ferramenta en el context educatiu el qual té com a objectiu vincular el món real amb el virtual, ja que per Camacho i

Lara (2014), aprendre a viure en una societat que es comunica per la xarxa, suposa integrar d'una manera natural els dispositius mòbils als processos d'Ensenyança – Aprenentatge.

Amb l'Aprenentatge Basat en Projectes i l'Aprenentatge per Serveis podem treballar directament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible perquè aquests ens ofereixen una transversalitat curricular amb la que es pot crear una situació d'aprenentatge a l'aula on cap la comunicació, la consideració, el treball, la creació i l'obtenció dels coneixements curriculars sobre la sostenibilitat. Addicionalment, l'aula és un lloc d'intercanvi i transformació de la informació on es crea un clima respectuós, de treball en equip i de descobriment. Utilitzarem els monuments del poble de Faura per executar un projecte on l'alumnat es sensibilitze sobre el seu patrimoni arquitectònic, investigue sobre ell, pugui difondre'l mitjançant els codis QR, valore la seua importància i cree un sentiment de pertinença cap al poble. Els xiquets i les xiquetes han de veure i prendre consciència de que el patrimoni és la memòria i la construcció de la seua identitat com a persones i com a societat i, a més a més, han de ser conscients de la importància que té per a l'economia i el desenvolupament local del seu poble.

5. PROPOSTA DIDÀCTICA

5.1. Introducció a la proposta.

Al llarg d'aquest apartat, s'exposa la proposta didàctica i els possibles resultats de la mateixa. Aquesta Unitat Didàctica, es durà a terme al llarg de 10 sessions repartides entre dues sessions setmanals de 45 minuts cadascuna. Per l'extensió del poble, el tipus de contingut i la informació dels monuments del mateix, s'utilitzarà la metodologia d'Aprenentatge per Projectes i juntament amb l'Ajuntament es realitzarà un Aprenentatge per Serveis on l'alumnat es posarà en contacte amb l'entitat per a oferir el producte final del projecte, els codis QR. La temporalització de les sessions serà aquesta:

Taula 1

Temporalització

Sessió 1 Dimarts 03- 05 11:30h – 12:15h	Sessió 2 Dijous 04- 05 12:20h– 13:05h	Sessió 3 Dimarts 10- 05 11:30h – 12:15h	Sessió 4 Dijous 12- 05 12:20h– 13:05h	Sessió 5 Dimarts 17- 05 11:30h – 12:15h
Sessió 6 Dijous 19 – 05 12:20h – 13:05h	Sessió 7 Dimarts 24 – 05 11:30h – 12:15h	Sessió 8 Dijous 26 – 05 12:20h – 13:05h	Sessió 9 Dimarts 31 – 05 11:30h- 12:15h	Sessió 10 Dijous 02- 06 12:20h – 13:05h

Nota: Taula realitzada per Sofia Queralt.

Aquesta proposta didàctica va dirigida a l'alumnat del tercer cicle de Primària perquè per a dur a terme aquest projecte són necessaris uns majors coneixements de les noves tecnologies per cercar informació i, posteriorment, incorporar-la en aplicacions d'edició de vídeos o en l'elaboració d'infografies i cartells. A aquesta edat l'alumnat té una gran curiositat per conèixer la realitat que els envolta, la qual cosa afavoreix que puguin comprendre, estimar i valorar el seu propi patrimoni. A més a més, respecten els diferents punts de vista dels altres companys, desenvolupen el seu pensament crític i tenen una imatge de si mateixos que fa que s'autodefinisquen dins de l'entorn. D'altra banda, tenen un bon nivell de lectoescriptura i unes capacitats que els ajuden a organitzar, resumir i crear els continguts necessaris per a elaborar els suports multimèdia.

5.2. Relació amb els elements curriculars.

El Reial Decret 126/2014, el Decret 108/14 i el Document Pont, dictaminen els Objectius d'Etapa, els Continguts, els Criteris d'Avaluació i els Estàndards d'Aprenentatge de l'àrea de Ciències Socials, dels quals farem servir en aquesta proposta didàctica els següents:

Taula 2*Elements curriculars essencials de la unitat didàctica*

Continguts	Objectius curriculars	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Reconeixement de l'enriquiment del nostre patrimoni cultural.	Reconèixer la diversitat cultural del patrimoni històric.	Reconeix la diversitat cultural de les societats contemporànies destacant els assoliments de l'extensió dels drets i llibertats.	Reconeix la diversitat cultural de les societats contemporànies.
Obtenció d'informació de fonts variades per a una posterior investigació.	Investigar sobre els monuments i les seues característiques.	Obté informació de fonts variades pel que fa a la seva relació directa amb els fets estudiats, valorant la pertinència de la seva aportació.	Obté informació de fonts variades i justifica la seua elecció.
Participació cooperativa en tasques: responsabilitat del grup, participació en la planificació, presa de decisions, foment dels valors de la convivència per a aconseguir una meta col·lectiva.	Participar en activitats de forma grupal.	Participa en totes les activitats en grup donant idees i habilitats respectant les aportacions de la resta de membres.	Actua de manera eficaç en el desenvolupament de treballs en grup i amb iniciativa participant en la planificació i avaluació de la tasca.
Exposar en públic de manera ordenada el projecte elaborat.	Comunicar-se adequadament davant dels companys.	S'expressa correctament de forma oral.	Utilitza una terminologia conceptual adequada i variada en l'exposició oral.
Utilitza fonts diverses com textos, fotografies, mapes, edificis històrics, documents audiovisuals i altres fonts basades en recursos digitals.	Recopilar la informació necessària fent ús de l'internet i altres fonts d'informació.	Fa servir internet i altres fonts per obtenir informació.	Selecciona tipus de fonts apropiades incorporant l'ús dels mitjans de comunicació i altres fonts primàries.

Realització de resums o esquemes.	Resumir les principals característiques dels monuments.	Resumeix la informació adequadament.	Recopila, organitza i analitza informació rellevant.
Presentació del producte final.	Presentar un projecte.	Participa en la presentació del projecte.	Exposa oralment i visualment el producte final.
Utilització de les TIC.	Utilitzar les TIC per a buscar informació.	Usa algun cercador d'internet.	Usa les TIC de manera responsable.
Interpretació d'imatges i mapes com a font d'informació sobre els paisatges i espais geogràfics.	Reconèixer la situació geogràfica de la localitat.	És capaç de reconèixer on està ubicada la localitat.	Selecciona el tipus de mapa adequat segons el propòsit tenint en compte el contingut representat
Identificació dels monuments proposats.	Reconèixer les característiques dels monuments de la localitat.	És capaç d'identificar trets dels monuments que identifiquen la localitat.	Identifica els monuments i reconeix els trets més importants.
Difusió del resultat obtingut.	Fer partícip al poble del fet que treballem mitjançant suports multimèdia i codis QR.	Participa en la creació de vídeos, infografies i altres tipus de creacions multimèdia.	Dona difusió del treball elaborat.
Valoració del patrimoni cultural del poble.	Respectar i fer valdre els monuments.	Respecta el llegat patrimonial.	Valora i respecta el patrimoni.
Autoavaluació	Autoavaluar-se de manera objectiva.	Auto avalua la tasca executada i la seua participació activa.	Auto avalua la seua predisposició al treball en grup i la seua aportació a la societat.

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

5.3. Relació amb les competències clau.

D'altra banda, les Competències Clau són les habilitats, capacitats i coneixements que una persona ha de tindre i complir eficientment en una determinada feina. Aquestes competències no sols defineixen la teoria sinó el pensament, el caràcter, els valors i el maneig dels estudiants en

situacions problemàtiques. Al llarg d'aquesta proposta didàctica es faran servir totes les competències clau d'aquesta manera:

La Competència Digital és aquella que implica l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació. Aquesta competència s'utilitza en la majoria de les sessions ja que, l'ús de les tauletes per cercar informació i després per elaborar els suports multimèdia és un pes gran dintre del projecte. En referència a la Competència Lingüística, aquesta és el resultat de l'acció comunicativa dins de pràctiques socials determinades en les quals l'individu interactua amb altres interlocutors mitjançant diferents suports que van des de l'oralitat i l'escriptura fins a la comunicació audiovisual. És molt usada per coordinar-se, per posar-se d'acord i saber exposar enfront dels companys i, juntament amb la Competència Aprendre a Aprendre, la qual és fonamental per proporcionar a l'alumnat els coneixements i el control del seu propi procés d'aprenentatge, pot ajustar-se al temps i a la demanda de les tasques desenvolupant així un aprenentatge més eficaç i autònom.

Pel que fa a la Competència Matemàtica i Competències Bàsiques en Ciència i Tecnologia proporciona un acostament al món físic i a la interacció responsable d'aquelles accions individuals o col·lectives orientades a la conservació i millora del medi natural, les quals són decisives per a la protecció i manteniment de la qualitat de vida i del progrés dels pobles. Açò contribueix al desenvolupament del pensament científic, i dels judicis crítics incloent l'interès pel sentit de la responsabilitat amb relació a la conservació dels recursos naturals i a les qüestions mediambientals, adoptant una actitud adequada per a aconseguir una vida saludable en un entorn natural i social.

Relacionada amb aquesta, la Competència Social i Cívica, requereix la capacitat de comunicar-se d'una manera constructiva en diferents entorns socials i culturals, mostrant tolerància, expressant i comprenent punts de vista diferents, a més de treballar conceptes com la democràcia, la justícia, la igualtat, la ciutadania o els drets humans i civils. Està relacionada amb la proposta didàctica que ací s'exposa perquè ajuden a l'alumnat a desenvolupar la reflexió crítica, creativa i la participació constructiva en les activitats de la comunitat. A més, els permet tindre responsabilitats donant suport a la diversitat i la cohesió socials i al desenvolupament sostenible.

D'altra banda, la Competència en Consciència i Expressió Cultural implica conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític una actitud oberta i respectuosa en les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzant-les com a font d'enriquiment i gaudi personal, considerant-les com a part de la riquesa i el patrimoni del poble. Endemés, amb la Competència del Sentit d'Iniciativa i Esperit Emprenedor, l'alumnat és capaç de reconèixer les oportunitats existents per a les activitats personals, professionals i comercials. A més, poden analitzar, planificar, organitzar, gestionar, prendre decisions, aconseguir habilitats per treballar en equip, desenvolupar el seu pensament crític, el sentit de la responsabilitat, l'autoconfiança, etc. I, al mateix temps, aquesta competència està directament relacionada amb la motivació i la determinació a l'hora de complir els objectius personals o col·lectius.

Totes aquestes competències impulsen a una reflexió i a un debat pedagògic donant l'oportunitat de formar grups i canviar la metodologia per poder donar resposta a les necessitats d'una societat o per estructurar el procés educatiu de l'aprenentatge.

5.4. Relació amb els elements transversals i l'atenció a la diversitat.

Al Decret 126/2014 del 28 de febrer pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Primària, s'estableixen els Objectius d'Etapa, dels quals es faran servir en aquesta proposta didàctica les lletres b h, i, j i m (Annex 1). Endemés també trobem els Elements Transversals, dels que farem servir els números 1, 2, 3 i 4 (Annex 2).

Mitjançant l'Aprenentatge per Projectes i juntament amb un Aprenentatge per Servei l'alumnat fa servir les noves tecnologies per a cercar informació sobre els principals monuments del poble i elaborar recursos com infografies, vídeos o cartells enllaçant-los posteriorment a un codi QR i oferir-lo a l'Ajuntament del poble per realitzar una guia digital. Açò permet que l'alumnat assolisca els diferents objectius, tinga un major rendiment i cree experiències per aconseguir un desenvolupament social saludable. L'avaluació del projecte és global, interna, qualitativa i quantitativa on l'alumnat s'autoavalua mitjançant una rúbrica, que és un 'instrument d'avaluació, on s'observa els seus comportaments i es comprova si els seus resultats d'aprenentatge coincideixen amb els propòsits esperats.

Al llarg de tota la proposta didàctica es tindrà en compte l'atenció a la diversitat definida en el Decret 104/2018 on es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió. En tota la planificació s'han plantejat les activitats de manera que l'alumnat pugui dur a terme les seues capacitats intel·lectuals atenent als diversos ritmes evolutius d'aprenentatge, establint relacions positives amb els adults i amb els iguals afavorint la col·laboració, les actituds d'ajuda i assentant les bases d'una comunitat d'aprenentatge en la que es valore la diversitat. Endemés, en aquesta proposta s'està atenent també a la diversitat cultural considerant-la com una oportunitat d'aprenentatge i d'enriquiment personal treballant-la de manera inclusiva i creativa on l'alumne és el protagonista del seu propi procés d'ensenyança- aprenentatge, i es fa partícip a la comunitat amb l'actuació i donació final.

5.5. Desenvolupament de la proposta

Taula 3

Sessió 1

SESSIÓ 1. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE → Dimarts 03-05 (11:30h – 12:15h)			
Objectius	Ser capaços d'obtenir una còpia d'un mapa real. Construir un esbós d'un mapa. Reconèixer la situació geogràfica de la localitat.		Continguts Realització d'un mapa. Esbós mapa de Faura.
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CMCT	Recursos	Personals: alumnat de 6é. Materials: 20 Fulls en blanc, 20 llapis, 20 retoladors negres, 20 regles, 3 llums i 3 taules transparents.
Desenvolupament			
Introducció	Amb l'Aprenentatge basat en Projectes es presenta el Projecte anomenat: "Patrimoni cultural". Aquest consisteix en la familiarització de l'alumnat en els monuments principals del poble de Faura, poble en el qual està situat el seu col·legi. L'objectiu d'aquest, és conscienciar a l'alumnat sobre la protecció, conservació i valoració del patrimoni local que els envolta a més de preservar, difondre i crear codis QR per poder realitzar un Aprenentatge per Servei amb l'Ajuntament.		
Desenvolupament	Amb la utilització del mètode "Racó de llum", l'alumnat individualment crea el seu propi mapa del poble. Aquesta activitat es pot fer perquè l'aula està dotada d'un racó de llum, compost de tres taules transparents i tres llums. El racó de llum s'utilitza col·locant l'objecte que es vol calcar damunt de la taula transparent i els llums faciliten que l'alumnat calque el seu mapa. (Veure annex 3, p. 38)		
Tancament	Els grups de treball es formen per sorteig. En una caixa posem cinc vegades els números de l'1 al 4 i cada alumne agafa d'un en un el seu paper corresponent i va unint-se al grup que li corresponga.		

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 4

Sessió 2

SESSIÓ 2. VISITEM ELS MONUMENTS →Dijous 04 – 05 (12:20h – 13:05h)				
Objectius	<p>Interpretar un mapa.</p> <p>Situar geogràficament els monuments del poble.</p> <p>Reconèixer les característiques dels monuments de la localitat.</p> <p>Anotar al diari de camp les característiques principals.</p> <p>Participar en activitats grupals.</p>		Continguts	<p>Interpretació d'imatges i mapes com a font d'informació.</p> <p>Realització de resums.</p> <p>Identificació dels monuments seleccionats:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Església dels Sants Joans. -Llavaner. -Plaça d'Almorig. -Casa Comtal. -Ermita de Santa Bàrbara.
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	Personal: Alumnat de 6é.	Material: Mapa, llapis i diari de camp.
Desenvolupament				
Introducció	<p>Amb la utilització del mapa creat el dia anterior, l'alumnat fa una eixida pel poble per identificar, situar i observar els monuments que es van a treballar al llarg de la unitat. La mestra farà servir el google maps per realitzar la ruta i contemplar tots els monuments . (Veure annex 4, p. 39)</p>			
Desenvolupament	<p>En l'annex 5, pàgina 40, es troba una taula informativa dels monuments que es treballen al llarg del projecte. A mesura que es van apropant als monuments, l'alumnat els situa al mapa i anota el seu nom. Els estudiants porten el seu diari de camp, utilitzat en projectes anteriors, per a escriure en la fitxa que es troba en l'annex 6, pàgina 41: nom del monument, ubicació, època, història, característiques, curiositats i dibuix.</p>			
Tancament	<p>Una vegada a classe, mitjançant la pàgina web de la ruleta online, on s'han de canviar els números pel nom del monument (veure annex 7, p.42) , es farà girar perquè a cada equip se li assigne un monument. https://es.piliapp.com/random/wheel/</p>			

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 5

Sessió 3

SESSIÓ 3. CARTA FORMAL DIRIGIDA A L'AJUNTAMENT → Dimarts 10-05 (11:30h – 12:15h)			
Objectius	<p>Redactar una proposta de carta formal per grups.</p> <p>Elaborar una carta formal de forma conjunta per enviar-la a l'Ajuntament del poble.</p> <p>Comunicar-se adequadament davant dels companys.</p> <p>Participar en activitats de manera grupal.</p>	Continguts	<p>Realització d'una carta formal.</p> <p>Participació cooperativa en tasques.</p>
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	<p>Personal: Alumnat de 6é.</p> <p>Material: Fulls blancs.</p>
Desenvolupament			
Introducció	<p>Explicació sobre l'Ajuntament del poble com un òrgan de govern i administratiu del municipi integrat per l'Alcalde, els regidors i el ple, el qual es troba situat en la Plaça de l'Ajuntament. A més, se recordarà a l'alumnat sobre com es redacta una carta formal i quins apartats la componen incidint en la utilització d'un vocabulari adequat. El model que utilitzaran per escriure la carta es troba en l'annex 8, pàgina 43.</p>		
Desenvolupament	<p>Els estudiants per grups creen un esbós de carta formal per trametre-la a l'Ajuntament. En aquesta carta s'explica el projecte que es va dur a terme i se sol·licita informació sobre els diferents monuments que es van a treballar. En la carta ha d'aparèixer que a l'alumnat li agradaria compartir amb la societat, els codis QR que s'han creat a l'aula oferint-los i situant-los a la façana de cada monument, d'aquesta manera es facen valdre i es col·labora en la seua conservació. Una vegada fetes les 5 cartes, una per grup, es llegeixen en veu alta i entre tots, es realitza la carta final que es remetrà a l'Ajuntament.</p>		
Tancament	<p>Per últim, es demana a l'alumnat que porte de casa tota la informació tangible que tinga per a la propera sessió, com ara, follets informatius, llibres, fotografies o tríptics sobre el monument que els correspon.</p>		

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 6**Sessió 4**

SESSIÓ 4. RECERCA DEL PATRIMONI MATERIAL → Dijous 12-05 (12:20h – 13:05)				
Objectius	<p>Investigar els monuments del poble i les seues característiques.</p> <p>Utilitzar les TIC per cercar informació i interpretar-la.</p> <p>Recopilar la informació necessària usant internet i altres fonts d'informació.</p> <p>Participar en activitats de manera grupal.</p>		Continguts	<p>Recerca d'informació relacionada amb els monuments.</p> <p>Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per buscar informació.</p> <p>Obtenció d'informació de fonts variades.</p>
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	Personal: Alumnat de 6é.	Material: Tauletes
Desenvolupament				
Introducció	Primerament, es llig la contestació escrita per part de l'Ajuntament.			
Desenvolupament	<p>A continuació, l'alumnat busca informació sobre el patrimoni material del poble en llibres, fullets informatius, tríptics o pàgines web fiables i supervisades pel tutor com per exemple:</p> <p>http://www.fauraweb.net</p> <p>https://ca.wikipedia.org/wiki/Faura</p> <p>https://lugaresquever.com/wiki/faura</p> <p>https://bibliotecavirtualsenior.es/wp-content/uploads/2020/06/MONUMENTOS-ANTIGUOS-DEL-CAMP-DE-MORVEDRE-FINAL.pdf</p>			
Tancament	<p>Aquesta informació cercada, es recopila en una carpeta compartida del drive a les tauletes de l'aula, a la qual tindran accés tots els membres del grup i el docent. Per acabar, s'encomana a l'alumnat que porte informació per al pròxim dijous sobre el patrimoni intangible, entès com els costums heretades de generacions en generacions i les curiositats sobre els monuments que afecten les tradicions del poble, és a dir, se'ls dirà que porten alguna anècdota o història contada per familiars o coneguts sobre algun dels monuments.</p> <p>Algunes idees de patrimoni cultural immaterial es troba en l'annex 9, pàgina 44.</p>			

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 7

Sessió 5

SESSIÓ 5. ESBÓS DEL PROJECTE → Dimarts 17 – 05 (11:30h – 12:15h)				
Objectius	<p>Interpretar textos, imatges o gràfics.</p> <p>Planificar la realització d'un producte.</p> <p>Participar en activitats de manera grupal.</p>		Continguts	<p>Lectura i interpretació de textos, imatges, gràfics, etc.</p> <p>Observació i interpretació d'imatges i textos sobre els monuments.</p> <p>Realització de resums i esquemes.</p>
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	Personal: Alumnat de 6é.	Material: Textos, Ordinador, pissarra i guix.
Desenvolupament				
Introducció	<p>Primerament es veurà algun projecte paregut al que l'alumnat va a fer, on mitjançant un suport multimèdia, s'explique un monument d'un poble. Amb aquests exemples, l'alumnat anota idees sobre el tipus de lletra que crida més l'atenció, sobre com es poden organitzar les idees, quins continguts són més rellevants, etc.</p> <p>https://www.pinterest.es/pin/596727019351765255/</p> <p>https://mochileroviajando.com/2017/12/10/guia-de-viaje-a-madrid-infografia/</p> <p>https://www.pinterest.es/pin/348606827411046256/</p> <p>https://es.slideshare.net/ChinaRoblez/hipervinculo-mejor</p>			
Desenvolupament	<p>Una vegada vistos els exemples, entre tot l'alumnat es trien els diferents apartats i quina classe d'informació rellevant ha d'apareixer en qualsevol dels suports multimèdia, és a dir, ubicació del monument, història, preu de l'entrada (si és el cas), característiques arquitectòniques, època en la qual es va construir, si s'ha fet alguna remodelació o una reconstrucció, etc. D'altra banda, s'estableixen entre tots els 4 suports multimèdia que es van a fer servir: 1 infografia, 1 cartell i 2 vídeos.</p>			
Tancament	<p>Per últim, mitjançant l'aplicació "Échalo a suertes" a cada un dels grups se li assigna un suport multimèdia dels anomenats anteriorment. https://echaloasuerte.com/</p>			

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 8

Sessió 6

SESSIÓ 6. SELECCIONEM LA INFORMACIÓ → Dijous 19- 05 (12:20h – 13:05h)				
Objectius	<p>Extraure informació.</p> <p>Utilitzar les TIC per buscar informació.</p> <p>Resumir les principals característiques dels monuments.</p> <p>Recopilar la informació necessària usant l'internet i altres fonts d'informació.</p> <p>Participar en activitats de manera grupal</p>		Continguts	<p>Patrimoni tangible i intangible.</p> <p>Obtenció d'informació de fonts variades.</p> <p>Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per buscar informació.</p> <p>Realització de resums i esquemes.</p>
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	Personal: Alumnat de 6é.	Material: Patrimoni tangible i intangible i tauletes.
Desenvolupament				
Introducció	L'alumnat que ha portat informació tangible i intangible la comparteix amb la resta del seu grup- reduït.			
Desenvolupament	<p>Entre tots els membres del grup- reduït, se selecciona la informació rellevant de cadascun dels apartats que s'han acordat el dia anterior.</p> <p>D'altra banda, cada suport multimèdia té les seues pròpies característiques. Aleshores, cada grup ha d'adaptar la informació al recurs que vulga usar. En el cas del Canva, amb els seus apunts podran anar col·locant la informació però, en el cas dels vídeos, al llarg d'aquesta classe, l'alumnat escriurà un guió perquè puguin gravar-se el pròxim dia.</p>			
Tancament	<p>Per últim, l'alumnat fa una tria de la informació que es va a posar en cada un dels recursos TIC, en aquest cas es farà servir el Canva i Imovie, aplicacions a les quals l'alumnat està familiaritzat: https://www.canva.com/ i https://www.openshot.org/es/</p>			

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 9*Sessions 7 i 8*

SESSIONS 7 i 8. UTILITZEM LES APPS →			
Dimarts 24 -05 (11:30h – 12:15h) i Dijous 26 – 05 (12:20h – 13:05h)			
Objectius	Dissenyar cada un dels grups reduïts el seu recurs TIC. Escriure cartells o infografies. Utilitzar les TIC per elaborar dissenys creatius. Resumir les principals característiques dels monuments. Participar en activitats de manera grupal.		Continguts Realització de resums. Pàgina web de creació d'infografies: Canva. Editor de vídeos Lliurex: OpenShot Video. Realització dels suports multimèdia.
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	Personal: Alumnat de 6é. Material: Tauletes, Open Shot Video i Canva.
Desenvolupament			
<p>Al llarg de les dues sessions, cada un dels grups- reduïts col·loca la informació rellevant de cada monument i edita de manera creativa i cridanera el suport multimèdia assignat. En el Canva, l'alumnat haurà de triar el model que vol emprar i mitjançant les ferramentes que té l'aplicació anirà modificant i col·locant la informació de la manera més adequada. En el cas de l'alumnat que realitza un vídeo, la primera mitja hora la dedicarà a gravar el vídeo el qual tindrà una durada d'uns 3 minuts aproximadament, i, la resta de la sessió i la segona sessió, la dedicaran a editar el vídeo en l'aplicació d'Open Shot Video.</p>			

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 10**Sessió 9**

SESSIÓ 9. EXPOSICIÓ I CREACIÓ DELS CODIS QR → Dimarts 31-05 (11:30h – 12:15h)				
Objectius	<p>Presentar un projecte.</p> <p>Comunicar-se adequadament davant dels companys.</p> <p>Respectar i valorar els monuments.</p> <p>Participar en activitats de manera grupal.</p>		Continguts	<p>Presentació del producte final.</p> <p>Interès per participar de forma activa en el treball cooperatiu.</p> <p>Valoració del patrimoni cultural.</p>
Competències	SIEC, CL, CEC.	Recursos	Personal: Alumnat de 6é.	Material: Vídeo, Cartell, infografia, projector, ordinador, codis QR.
Desenvolupament				
Introducció	Cada grup-reduït presenta el treball elaborat a la resta de la classe en la pissarra digital perquè tothom pugui veure-ho.			
Desenvolupament	<p>S'adhereix cada projecte a un enllaç i es crea un Codi QR per a cada un d'ells utilitzant aquesta pàgina web https://www.qrcode-monkey.com/es/ on es poden generar els codis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els vídeos han d'estar en MP4. L'alumnat els puja al drive, obtenint un enllaç que es pot compartir amb tothom per poder posar-lo a la pàgina de QR. - La infografia i el cartell també es pugen al drive i s'obté l'enllaç de la mateixa manera que el vídeo. Posteriorment, es posen en la pàgina web. <p>Un exemple de projecte és el que es troba en l'annex 10, pàgina 45, en el que es troba el cartell de la Casa Comtal i el codi QR elaborat.</p>			
Tancament	Una vegada aconseguits els codis, els posem en un Word, imprimim els Codis QR, es comprova que funcionen amb el lector QR de les tauletes i els plastifiquem per a garantir la seua durabilitat.			

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Taula 11**Sessió 10**

SESSIÓ 10. ENTREGA DELS CODIS QR A L'AJUNTAMENT →				
Dijous 02- 06 (12:20h- 13:05h)				
Objectius	Fer partícip al poble de què treballem mitjançant suports multimèdia i codis QR. Participar en activitats de manera grupal. Autoavaluar-se de manera objectiva.		Continguts	Difusió del resultat obtingut. Interès per participar de forma activa en el treball cooperatiu. Autoavaluació.
Competències	CL, CAA, SIEP, CSC, CEC, CD	Recursos	Personal: Alumnat de 6é.	Material: Codis QR, autoavaluació.
Desenvolupament				
<p>Tota la classe visitem l'Ajuntament amb una cita acordada prèviament amb el personal responsable i els fem entrega dels codis QR. D'altra banda, l'alumnat proposa a l'Ajuntament fer una prova per saber si els codis QR són d'utilitat i si la gent s'interessa per ells.</p> <p>Per realitzar aquesta prova es col·loca un codi QR en el monument corresponent i, mitjançant la mateixa pàgina que hem fet servir per crear els codis QR https://www.qrcode-monkey.com/es/ es pot utilitzar per comptabilitzar el nombre de vegades que entra la gent com es pot veure en l'annex 11 pàgina 46.</p> <p>Una vegada l'alumnat torna a classe, se'ls fa entrega de l'autoavaluació la qual està en l'annex 12, pàgina 47.</p>				

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

6. CONCLUSIONS

La naturalesa de l'àrea de les Ciències Socials permet abordar els ensenyaments a partir del plantejament de projectes, la qual cosa implica el desenvolupament de la Competència Social i Cívica per utilitzar de manera correcta els coneixements, habilitats i actituds de l'alumnat amb la finalitat d'indagar, col·laborar i interpretar els fenòmens i els problemes socials per reconèixer l'herència cultural, preservar-la i difondre-la.

Al llarg d'aquest Treball de Fi de Grau, la Geografia crea una sensibilització cap al valor de la conservació dels recursos aconseguint un desenvolupament sostenible, mentre que la part d'Història, permet la compressió temporal i causal dels fenòmens històrics. Aquesta àrea compta amb una riquesa conceptual en què conflueixen diferents visions de la realitat i s'enriqueixen les mirades de l'alumnat sobre la societat mitjançant la comprensió de les dificultats socials i les seues experiències socials, personals i culturals. Aquestes experiències són una condició pedagògica que permet a l'alumnat tindre una construcció més elaborada del món en què viu per poder mirar el seu entorn d'una manera diferent i completa sense excloure la seua identitat i assumint els valors d'una societat democràtica.

L'àrea de les Ciències Socials ofereix situacions que permeten als estudiants estar propers a la realitat social de manera que la puguem comprendre amb l'anàlisi de diferents tipus d'informació, com plànols o mapes els quals faciliten el raonament sobre els espais geogràfics, fent que l'estudiant siga crític, participatiu i responsable. Pensar, reflexionar, justificar i contrastar les diferents opinions enriqueixen les pràctiques de debat i discussió de l'alumnat afavorint el seu pensament autònom, ja que, s'aprofundeix en les habilitats de fonamentació i argumentació creant una societat més justa i equitativa on el subjecte és coneixedor dels seus drets i deures com a ciutadà. Plantejar-se preguntes, planificar, obtenir, registrar, organitzar la informació, analitzar-la, comprendre-la, tot açò, desenvolupa l'autonomia intel·lectual dels alumnes causant en ells un impacte per valorar el seu patrimoni històric i la seua diversitat cultural.

Un dels objectius principals d'aquest Treball de Fi de Grau és implantar a l'àrea de les Ciències Socials les noves tecnologies dins de l'Educació Patrimonial, concretament en el tractament de la Història i l'Arquitectura a partir dels elements culturals d'una població perquè aquesta àrea dona peu a la implementació de les tauletes i dels recursos digitals per elaborar projectes d'investigació. En aquest cas, el patrimoni cultural i els edificis patrimonials es poden enllaçar amb la creació de codis QR per difondre la seua informació a l'alumnat, a la comunitat educativa i a la resta de la població, eixint de les aules i projectant-se en la societat, i, encara que aquesta tecnologia no és nova, permet que tothom puga conèixer la realitat i connectar amb el món en què viu. Endemés, l'alumnat està acostumat a veure aquest recurs per estendre informació, però també es pot utilitzar per a plantejar reptes o activitats com aquest projecte en el qual ells mateixos han de crear suports multimèdia per cercar, resumir i presentar la informació d'una manera visual i creativa.

Com s'ha vist al llarg del treball, la incorporació i l'ús d'aquestes tecnologies possibilita que l'alumnat tinga un major interès per la matèria, específicament amb l'ús i el maneig dels codis QR per realitzar guies turístiques, l'alumnat s'aproxima a la història, la qual cosa és necessària per a desenvolupar la Competència Digital a l'aula, mostrant entorns reals i podent interaccionar amb el patrimoni dels pobles. Per aquests motius, aquesta proposta està sustentada en gran part per les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, ja que cada vegada més s'està incrementant la seua influència en la societat i tant els docents com l'alumnat han de ser conscients del gran poder educatiu que tenen. La seua utilització, la qual és activa i dinàmica, afavoreix la participació dels estudiants a l'hora de executar els projectes, i la seua motivació per aprendre serà major contribuint al seu pensament crític mitjançant la informació que tenen al seu abast i així poder discriminar quina informació és vàlida i conservar tota aquella que resulte útil per al seu aprenentatge.

De la mateixa manera, amb l'ajuda de les noves tecnologies l'alumnat és sabedor del patrimoni que l'envolta, així com de l'entorn i dels trets característics de cada monument, comprenent el valor i la importància de la seua conservació i preservació. Adonar-se de l'espai on l'alumnat viu és fonamental per construir una educació de qualitat, ja que valorant tot allò que els rodeja i utilitzant-ho com a ferramenta educativa és un pas per reflexionar i educar d'una manera més completa i creativa on l'aprenentatge és més motivador, significatiu i personal. L'aprofitament d'aquestes ferramentes requereix un maneig responsable de les diverses fonts d'informació per poder filtrar la informació d'una manera educativa i crítica.

En aquesta proposta es demostra que no sols es pot treballar en llibres o mòbils sinó que es pot treballar investigant amb tauletes per poder gastar recursos digitals com a editors de contingut. A més a més, no sols s'usen les noves tecnologies, el Treball per Projectes i l'Aprenentatge per Serveis, també s'elabora el sentit de l'orientació amb la creació i la utilització dels plànols per ubicar els edificis patrimonials, l'escriptura de cartes formals i el sentit de pertinença cap al poble per tal de fomentar el respecte per l'entorn i pel patrimoni que els envolta.

Aquesta proposta didàctica es podria dur a terme en qualsevol col·legi sent una alternativa al llibre de text i una bona elecció per a aquelles persones que vulguen introduir-se en l'Aprenentatge basat en Projectes i en l'Aprenentatge per Serveis. A més a més, l'ús d'aquestes metodologies actives fan que l'alumne utilitze les noves tecnologies com a ferramenta dins de l'aula i siga particip i el principal protagonista del seu procés d'ensenyament- aprenentatge. L'enriquiment personal i cultural es fonamenta en una educació de qualitat i desenvolupa en l'alumnat el seu pensament crític i el seu esperit emprenedor.

En conclusió, cal destacar que aquest Treball de Fi de Grau presenta una perspectiva on es valora la societat i l'entorn rural. L'entorn rural presenta a l'alumnat una gran riquesa natural i patrimonial al seu voltant, li permet interpretar el món de forma personal, adquirir una perspectiva històrica global i prendre consciència de que li pot oferir un futur millor.

7. REFERÈNCIES

- Agenda2030 - Objectivos. (2015). <https://www.agenda2030.gob.es/objetivos/home.htm>
- Beltran-Valls, R; Adelantado-Renau, M; Sánchez-Gómez, M. (2020). Tecnologías educativas y estrategias didácticas. *Las metodologías activas en el grado de maestra/o en educación primaria: Percepción del alumnado*, p. 46. <https://riuma.uma.es/xmlui/handle/10630/20345>
- Calaf, R. (2003). *Arte para todos. Miradas para enseñar y aprender el patrimonio*. Editorial Trea.
- Cambil Hernández, María de la Encarnación, y *La ciudad como recurso para la enseñanza aprendizaje del patrimonio cultural*. Opción, vol. 31, no. 3, 2015, pp.295-319. Redalyc, <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=31045567016>
- Camacho M. & Lara, T. (2014). M-learning en España, Portugal y América latina. *Monográfico Scopeo*, no 3, 11-12.
- Casanova, E., Arias, L., & Egea, A. (2018). La metodología por proyectos como oportunidad para la introducción de la historia y el patrimonio en las aulas de Educación Infantil. *Contextos educativos: Revista de educación*, 22, 79-95.
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana, núm. 7311/ 07.07.2014, pp. 29-41. https://dogv.gva.es/datos/2014/07/07/pdf/2014_6347.pdf
- Fontal, O. *La educación patrimonial. Teoría y práctica en el aula, el museo e Internet*. Trea, Gijón, 2003.
- Fontal, O. (2016). Educación patrimonial: retrospectiva y perspectivas para la próxima década. *Estudios pedagógicos*, 42(2), 415-436.
- Fontal, O.; Sánchez-Macías, I.; Cepeda, J. (2018). *Personas y patrimonios: análisis del contenido de textos que abordan los enlaces identitarios*. Midas. Museos e Estudios interdisciplinaris.
- Giroux, H. (2003). *La inocencia robada. Juventud, multinacionales y política cultural*. Manzano, P. traductor, Madrid: Morata, p. 144.
- Gorostiza, A., Miñambres, P., i Martínez, A. (2015). La enseñanza por proyectos: Una metodología necesaria para los futuros docentes. Opción, 31 (1), 395- 413.
- Guzmán, M. (1999). *Itinerarios histórico artísticos de la ciudad de Granada. Planteamiento didáctico*. Editorial Comares.
- Lavado P. J. (2003). *¿Qué es el Patrimonio? Educar para conservar y proteger*. Asociación de profesores de didáctica de las ciencias sociales, Cuenca, pp. 21-30.
- Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, núm 340. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3/dof/spa/pdf>
- Llonch, N. i Martín, C. (2016) *Los códigos QR y su potencial como herramienta de educación patrimonial interdisciplinar en las aulas*. Universidad de Lleida/ Universidad de Barcelona.
- Martínez, T. S., Lucena, F. J. H., Prieto, J. V., Artacho, E. G., & Ortiz, B. B. (2020). Aprendizaje basado en proyectos como metodología en educación primaria. *Investigación e Innovación Educativa*, 55, pp. 55- 66.

- Mercedes, A. (2012). Investigación-acción participativa: una metodología integradora del conocimiento y la acción. *Voces y Silencios: Revista Lationamericana de Educación*, Vol.3, No. 1, 102-115. ISSN: 2215-8421.
- Muñoz, A., i Gómez, V. (2017) Aprendizaje basado en proyectos (ABP): Evaluación desde la perspectiva de alumnos de educación primaria. *Revista De Investigación Educativa*, 35(1), 113- 131.
- Prats, J. (2001). *Valorar el patrimonio histórico desde la educación: Factores para una mejor utilización de los bienes patrimoniales*. Aspectos Didácticos de las Ciencias Sociales. Universitat de Barcelona.
http://www.ub.edu/histodidactica/index.php?option=com_content&view=article&id=82:valorar-el-patrimonio-historico-desde-la-educacion-factores-para-una-mejor-utilizacion-de-los-bienes-patrimoniales-1&catid=24:articulos-cientificos&Itemid=118
- Ribes, A. (2008). *Metodologías activas*. Valencia: Gima.
- Rodrigo, F., Mendez, J. I Asensi, E. (2016) Diversitat d'espais d'aprenentatge en rutes historicoartístiques i literàries per a l'alumnat d'Infantil i Primària a càrrecs dels estudiants dels graus de mestre.
- Rodríguez, I. (21 de noviembre de 2018). *4 puntos básicos sobre la evolución de la docencia en el último siglo*. Obtenido de Realinfluencers: <https://www.realinfluencers.es/2018/11/21/4-puntos-basicos-sobre-la-evolucion-de-la-docencia-en-el-ultimo-siglo/>
- Ros, R. (2015). Estudio sobre metodologías de enseñanza y competencias en Educación Primaria. *REIDOCREA*, 4, 378-385.
- Sorando, L. (2017). Investigación sobre las metodologías usadas en ciencias sociales para la mejora de la calidad educativa.
- Troitiño, M. A. (1998). Patrimonio arquitectónico, cultura y territorio. *Revista del Instituto Universitario de Urbanística de la Universidad de Valladolid*, 4, p.95.
- Ortega, D. i Perez, C. (2016) *Didáctica del patrimonio histórico – cultural y TICD: códigos QR en la formación de maestros/as*. Universidad de Alicante. Instituto de Ciencias de la Educación.
<http://rua.ua.es/dspace/handle/10045/59119>
- Villegas Pérez, M. Mortis, Lozoya, S. García López R. Parra, E. (2017) *Uso de las TIC en estudiantes de quinto y sexto grado de educación primaria*. Instituto Tecnológico de Sonora.
<http://www.udgvirtual.udg.mx/apertura/index.php/apertura/article/view/913>

8. ANNEXOS

Annex 1.	37
Annex 2.	38
Annex 3.	39
Annex 4.	40
Annex 5.	41
Annex 6.	42
Annex 7.	43
Annex 8.	43
Annex 9.	45
Annex 10.	46
Annex 11.	47
Annex 12.	48

Annex 1.

Objectius curriculars Decret 126/2014

b) Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge, i esperit emprenedor.

h) Conèixer els aspectes fonamentals de les Ciències de la Naturalesa, les Ciències Socials, la Geografia, la Història i la Cultura.

i) Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació desenvolupant un esperit crític davant els missatges que reben i elaboren.

j) Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals i audiovisuals.

m) Desenvolupar les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol classe i als estereotips sexistes.

Annex 2.

Elements transversals

1. Sense perjudici del seu tractament específic en algunes de les assignatures de cada etapa, la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, l'emprenedoria i l'educació cívica i constitucional es treballaran en totes les assignatures.
2. Les Administracions educatives fomentaran la qualitat, equitat i inclusió educativa de les persones amb discapacitat, la igualtat d'oportunitats i no discriminació per raó de discapacitat, mesures de flexibilització i alternatives metodològiques, adaptacions curriculars, accessibilitat universal, disseny per a tots, atenció a la diversitat i totes aquelles mesures que siguin necessàries per a aconseguir que l'alumnat amb discapacitat puguin accedir a una educació educativa de qualitat en igualtat d'oportunitats.
3. Les Administracions educatives fomentaran el desenvolupament dels valors que fomenten la igualtat efectiva entre homes i dones i la prevenció de la violència de gènere, i dels valors inherents al principi d'igualtat de tracte i no discriminació per qualsevol condició o circumstància personal o social.
4. Els currículums d'Educació Primària incorporaran elements curriculars orientats al desenvolupament i finançament de l'esperit emprenedor. Les Administracions educatives fomentaran les mesures perquè l'alumnat participe en activitats que li permeti afermar l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial a partir d'aptituds com la creativitat, l'autonomia, la iniciativa, el treball en equip, la confiança en un mateix i el sentit crític.

Annex 3.

Figura 1

Racó de llum

Nota. Racó de llum de google imatges

Annex 5.**Taula 12***Monuments del poble de Faura*

Nom i imatge	Localització	Breu descripció	Interès patrimonial
 <p>Casa Comtal</p>	Plaça Major	Palau dels comtes de Faura on es resideix actualment.	Antiga fortalesa islàmica i casa residencial des del s. XV.
 <p>Plaça d'Almorig</p>	Plaça d'Almorig	Antiga plaça major del poblat d'Almorig.	Plaça àrab que manté la seua forma original.
 <p>Llavaner</p>	Plaça del Dr. Fleming	Llavaner que s'alimenta de la Font de Quart i s'usa en l'actualitat com a sala d'exposicions	Considerat d'interès local.
 <p>Ermita de Santa Bàrbara</p>	C/ Santa Bàrbara	Construïda en 1716 amb una sola nau i quatre capelles laterals entre contraforts.	En les festes d'agost es trasllada la imatge de la verge fins a l'església on ha de romandre tres dies.
 <p>Església dels Sants Joans</p>	Plaça Major	Construïda al s. XVIII. La planta és de creu llatina amb tres naus i sis capelles entre contraforts laterals.	La portalada és procedent de l'enderrocat hospital de València i el retaule major està inspirat en l'Escorial.

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt

Annex 6**Taula 13***Fitxa del monument*

FITXA DEL MONUMENT	
Nom del monument	<hr/> <hr/>
On es troba?	<hr/> <hr/>
De quina època és?	<hr/> <hr/>
Es pot visitar?	<hr/> <hr/>
Història i característiques	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Curiositats	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Dibuix	

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.

Annex 7.

Figura 3

Ruleta per assignar monuments

Nota. Ruleta de la pàgina web pilliapp

Annex 8.

Model carta formal a l'Ajuntament

(Persona que envia la carta)

(Direcció)

(Mitjà de contacte)

(Direcció a la que es dirigeix)

(Ciutat), (Dia, mes i any)

Excel·lentíssim Sr. (Nom i cognom de l'alcalde)

Nosaltres, (Presentació dels emissors d'aquesta carta)

Expose

Que l'alumnat de 6è de Primària del ceip de Faura està realitzant un projecte sobre el patrimoni cultural del poble per conscienciar-se i sensibilitzar-se respecte els monuments principals (s'anomenen)

Sol·licite

Informació sobre els monuments del poble anomenats anteriorment, i poder compartir els codis QR amb l'entitat.

Atentament,

(Nom i cognom)

(Signatura)

Annex 9.

Listat patrimoni cultural immaterial

- Tradicions orals sobre els monuments.
- Actes festius realitzats en cada un dels monuments.
- Espectacles que es feien o es fan encara en algun dels monuments.
- Usos socials que es realitzen en cada monument.
- Coneixements o pràctiques relatives a la natura o a l'univers que han tingut relació amb algun dels monuments que es treballen.
- Tècniques artesanals i tradicionals que es feien o es fan en algun dels monuments.

Annex 10.

Figura 4

La Casa Comtal de Faura

Nota. QR realitzat per Sofia Queralt.

Figura 5

Cartell de la Casa Comtal de Faura

Nota. Cartell realitzat en Canva per Sofia Queralt.

Annex 11.

Codis QR i comptabilització de visites.

Figura 6

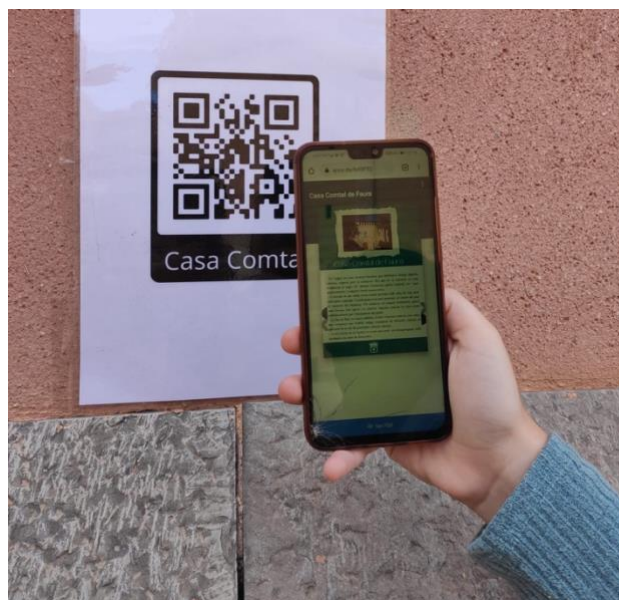
Codi QR col·locat a la façana

Nota. Foto realitzada per Sofia Queralt.

Figura 7

Informació del codi QR

Nota. Foto realitzada per Sofia Queralt.

Figura 8

Comptabilització de visites

Nota. Foto realitzada per Sofia Queralt.

Annex 12.**Taula 14***Autoavaluació*

Aspectes que cal avaluar	Excel·lent (4 punts)	Bé (3 punts)	Regular (2 punts)	Malament (1 punt)	Punts
<i>Treball individual</i>					
Participació en les activitats	He dut a terme totes les activitats.	He finalitzat la majoria de les activitats.	He deixat moltes activitats sense fer.	A penes he participat en la realització del projecte.	
Responsabilitat	He dut a terme el treball de forma autònoma.	Ha sigut necessari recordar-me algunes vegades les tasques.	Moltes vegades m'he despistat i no he participat en les activitats.	No he aconseguit fer les activitats.	
Adquisició de procediments.	He seguit tots els procediments que se m'han indicat.	He dut a terme la majoria dels procediments.	M'ha costat dur a terme els procediments.	No he dut a terme quasi cap procediment.	
<i>Treball col·lectiu</i>					
Participació en la investigació.	He buscat en diferents fonts d'informació.	He sigut capaç d'utilitzar quasi totes les fonts	M'ha costat trobar la informació i arribar a conclusions, però hem aconseguit resultats.	No he investigat amb èxit.	
Redacció i elaboració del projecte	He participat activament en la redacció.	La meua redacció ha contribuït notablement en el projecte.	He participat en la redacció, però la meua contribució ha sigut escassa.	No he participat quasi en la redacció del projecte.	
Treball de col·laboració per al desenvolupament del projecte, dins d'un ambient d'equip	Ajude sempre al grup a prendre decisions.	La majoria de vegades aporte idees.	Em costa cooperar.	No he contribuït al treball en equip.	
Participació en el disseny del suport multimèdia	Utilitze les TIC amb destresa per a presentar el projecte.	Manege amb certa habilitat les TIC.	Em costa manejar les TIC.	No utilitze les TIC perquè no soc capaç.	
Presentació oral	Expose sense problema els resultats del projecte.	M'aclarisc bé en l'exposició oral de l'equip.	Em costa coordinar-me amb els companys en l'exposició.	No soc capaç de fer una presentació oral.	

Nota. Taula realitzada per Sofia Queralt.